

Uttalande från Aktion Rädda Vätterns årsmöte den 13 maj 2023 på Visingsö

För tio år sedan den 4 maj bildades vår förening just här på Visingsö. Vi förenades i arbetet på att undanröja framförallt tre nya hot mot Vättern:

- Gasborrningar ute i Vättern i Motalabukten
- Planer på att starta en gruva i Norra Kärr och
- Försvarsmaktens ansökningar om att kraftigt utöka användningen av Vättern som skjutfält och flygövningsområde.

Hotet från borrningar efter fossil metangas är undanröjt, åtminstone för tillfället. Riksdagen har beslutat om ett förbud mot exploatering av fossila energitillgångar som olja och gas i Sverige. Men fossilintressena ligger på och får idag stöd från flera riksdagspartier som menar att förbudet ska rivas upp.

Planerna på gruvverksamhet 1 500 meter från Vätterstranden har stoppats under dessa tio år, bland annat tack vare en dom i Högsta förvaltningsdomstolen som innebär att gruvbolaget måste visa att en gruva inte påverkar de värden som Natura 2000-reglerna ska skydda. Under alla dessa år har bolaget inte kunnat redovisa en sådan utredning. Nu försöker gruvlobbyn istället få igenom lagändringar som ska ge möjlighet att lättare få tillstånd att gräva upp mineralerna ur berget, utan miljöhänsyn.

Försvarsmakten har länge krävt att få öka skjutningarna från stridsflyg ute i Vättern till 69 000 skott och 150 raketer årligen. De har krävt att få femdubbla flygverksamheten på Karlsborgs PFAS-förorenade flygplats. De har till och med krävt att få dränera flygfältet, sänka grundvattennivån och pumpa ut giftigt, hälsofarligt dräneringsvatten i vår dricksvattentäkt Vättern.

I tio år har vi lyckats stoppa dessa planer genom protester, påverkan på politiker och genom överklagningar. Vi har avvärjt två försök att tjuvstarta dräneringen av själva landningsbanan som behöver renoveras för att stridsflygplanen ska kunna starta och landa där.

Men för lite drygt två veckor sedan beslutade regering att uppfylla försvarsledningens krav. Flygfältet ska nu få femdubbla sin flygverksamhet och de ansvariga får rätt att börja gräva i den förorenade marken och leda bort PFAS-haltigt vatten utan att först sanera området. Utan att ens börja städa upp och rena grundvattnet som har bland de högsta PFAS-halterna som uppmätts i Sverige.

Regeringens beslut strider mot lagar och förordningar. Det strider mot prejudikat, tidigare domstolsbeslut, från både Högsta domstolen och EU-domstolen. Om planerna genomförs kommer Vätterns vatten med stor sannolikhet överskrida de gränsvärden som Livsmedelsverket har satt upp för tjänligt dricksvatten. Redan idag överskrids miljökvalitetsnormen för PFOS.

Vi församlade medlemmar i Aktion Rädda Vättern kommer att göra allt vi kan för att riva upp detta olagliga beslut. Vi uppmanar alla kommuner runt sjön, alla företag, båtklubbar, fiskeföreningar, miljöorganisationer och enskilda personer att göra gemensam sak med oss:

- Vi kräver att försvaret först städar upp flygplatsen för att sedan kunna släppa ut rent vatten. Sanera först innan någon dränering påbörjas.
- Vi kräver att Vättern avvecklas som militärt skjutfält. Regeringen måste snarast förbjuda planerna på att öka skjutningar och granatsprängningar i vårt dricksvatten.

Uttalande enhälligt antaget på Visingsö den 13 maj 2023.